ڕێزمانی نۆروێژی بەشی پێنجەم
Norsk grammatikk del 5

ناوەڕۆک

کار Verb

Preteritum کاری رابردوو

کاری رابردوو کاتێك بە کاردێت کە دەمانهەوێ باسی شتێك بکەین کە پێشتر رووی داوە. کاتێکی دیاریکراو لە رابردوو. بۆنموونە: دوێنێ.

Ken **kjøpte** ei jakke **i går**.
دوێنێ کێن پاڵتۆیەکی کڕی.

A: کارە ئاساییەکان دابەش دەبن بۆ چوار دەستە:

1 - ئەو کارانەی لە کۆتاییەکانی et یان بۆ زیاد دەکرێ.

لەم گروپەدا ژمارەیەك کاری زۆر هەن کە پێش پیتی چاوگی e دوو پیتی نەبزوێن هاتوون، وەکوو kk و, هەندێك لە وشەکانیش پێش پیتی e ، پیتەکانی d, g , t هاتووە:

Infinitive:	å snakke ئاخاوتن	å vaske شوشتن	å lage دروستکردن
Past tense:	**snakket**	**vasket**	**laget**

2 - ئەو کارانەی کە کۆتاییەکانیان "te" وەردەگرن:

زۆرێك لە کارەکان پێش پیتی e، یەك پیتی نەبزوێن یان دوو پیتی نەبزوێنیان هەیە:

Infinitive:	å kjøpe کڕین	å spise خواردن	å begynne دەستپێکردن
Past tense:	**kjøpte**	**spiste**	**begynte**

3 - ئەو کارانەی کە لە کۆتاییەکانیان de زیاد دەکرێن:

هەندێك لەو کارانەی کە پێش پیتی چاوگی e, پیتی v یان ei هاتبێ:

Infinitive:	å prøve تاقیکردنەوە	å greie توانین	å leie بە کرێ گرتن
Past tense:	**prøvde**	**greide**	**leide**

4 -ئەو کارانەی کە لە کۆتاییەکانیان dde زیاد دەکرێن.

ئەم گروپە کارەکانیان کۆتایی بە e نەهاتووە:

Infinitive:	å bety مانا	å bo ژیان کردن	å nå گەیشتن
Past tense:	**betydde**	**bodde**	**nådde**

B: کارە نائاساییەکان شێوەی دیکەیان هەیە. زۆربەی جار لە کاتی رابردوو شێوەکانیان دەگۆڕدرێن:

Infinitive:	å dra رۆیشتن	å drikke خواردنەوە	å finne دیتنەوە
Past tense:	**dro**	**drakk**	**fant**

Infinitive		Past tense
å bli	بوون	**ble**
å fortelle	باسکردن	**fortalte**
å gå	رۆشتن	**gikk**
å hjelpe	یارمەتی	**hjalp**
å møte	چاوپێکەوتن	**møtte**
å si	گوتن	**sa**
å sitte	دانیشتن	**satt**
å spørre	پرسیار کردن	**spurte**
å stå	راوەستان	**sto(d)**
å ta	گرتن	**tok**
å treffe	بینین یان چاوپێکەوتن	**traff**
å ville	هەویستن	**ville**
å være	بوون	**var**

Adjektiv ئاوەڵناو

فۆرمی دیکەی ئاوەڵناو:

ئەو ئاوەڵناوانەی کە کۆتاییان بە el و en هاتووە وەکوو gammel و sulten ئەوا پەیڕەوی یاسا سەرەکیەکەی ئاوەڵناو ناکەن. لە کاتی کۆکردنەوەیان e -یەك وون دەبێ هەروەها ئەو ئاوەڵناوانەی کە دوو نەبزوێنیان هەیە، یەکیان لا دەچێ:

Attributiv form ئاوەڵناوی وەسفی

Singular تاك			Plural کۆ
Masc.	Fem.	Neut.	
en gammel bil ماشێنێکی کۆن	ei gammel veske کیفێکی کۆن	et gammelt bord مێزێکی کۆن	**gamle** biler/vesker/bord چەند مێزێك، کیفێك، ماشێنی کۆنە
en sulten gutt یەك کوڕی برسی	ei sulten jente یەك کچی برسی	et sultent barn یەك منداڵی برسی	**sultne** gutter/jenter/barn چەند منداڵ یا کچ یا کوڕی برسی

predikativ form ئاوەڵناوی خەبەری

Singular			Plural
Masc.	Fem.	Neut.	
Bilen er gammel ماشێنەکە کۆنە.	Veska er gammel کیفەکە کۆنە.	Bordet er gammelt مێزەکە کۆنە.	Bilene/veskene/bordene er **gamle** ماشێنەکان، کیفەکان یان مێزەکان کۆنەن.
Gutten er sulten کورەکە برسیە.	Jenta er sulten کچەکە برسیە.	Barnet er sultent منداڵەکە برسیە.	Guttene/jentene/barna er **sultne** کورەکان، کچەکان یان منداڵەکان برسیانە.

å se ut ئاوەڵناوەکان لەگەڵ کاری

å se + adjective + ut.

Singular			Plural
Masc.	Fem.	Neut.	
Bilen ser **fin** ut ماشێنەکە جوان دیارە.	Boka ser **fin** ut کتێبەکە جوان دیارە.	Huset ser **fint** ut خانوەکە جوان دیارە.	Bilene ser **fine** ut ماشێنەکان جوان دیارن.
Bilen ser **ny** ut ماشێنەکە تازە دیارە.	Boka ser **ny** ut کتێبەکە تازە دیارە.	Huset ser **nytt** ut خانوەکە تازە دیارە.	Bilene ser **nye** ut ماشێنەکان تازە دیارن.

هەندێك واژە لە بارەی کاتەوە:

Fortid رابردوو	Nåtid رانەبردوو	Fremtid داهاتوو
i går دوێنێ	**i dag** ئەمڕۆ	**i morgen** سبەینێ
(i) forrige uke هەفتەی رابردوو	**nå** ئێستا	**neste uke** هەفتەی داهاتوو
i fjor ساڵی پار		**om** لە داهاتوو
for – siden لەمەوبەر		

Ken kom til Trondheim **for to måneder siden**. کێن دوو مانگ لەمەوبەر هاتووە بۆ ترۆندهایم.
Nå bor han på Moholt. ئەو ئێستا لە موهۆلت دەژی.
Om to dager skal han reise til Oslo. لە دوو رۆژی داهاتوو ئەو بۆ ئوسلۆ سەفەر دەکات.

وشە بۆ ناوی ژمێردراو و نەژمێردراو

(زۆر) mange و (چەند) noen پێکەوە بە کاردێن لەگەڵ ئەو ناوانەی کە دەتواندرێن بژمێردرێن.

Ken kjøpte **mange CDer**. کێن سی دی زۆری کڕین.
Peter og Frank snakket med **noen studenter**. پیتر و فرانك لەگەڵ چەند قوتابیەك قسەیان کرد.

Mye لەگەڵ ناوی نەژمێردراو بەکار دێت:

Peter drikker **mye kaffe**. پیتر قاوە زۆر دەخواتەوە.